

Ἐγέρσας παράτοιρα τοῖς ἐσπρίσαν τὰ μαλλιά σου
τσαὶ γνῶσι δὲν ἐφύλαξες νὰ βρῆς ἔς τὰ γερατειά σου
Μεγίστ. Πβ. *ψαρένω*. β) Γηράσκω σύννηθ.: Φρ.
Ἄσπρισε καὶ νοῦ δὲν ἔβαλε σύννηθ. Νὰ ζήσης, ν' ἀσπρίσης, γαμ-
πρέ! (εὐχὴ πρὸς νεόνυμφον) Θεσσ. (Πορταρ.) 2) Φαίνομαι
λευκός, διακρίνομαι ἐκ τῆς λευκότητός μου κοιν.: Ὁ τοῖχος
- τὸ βουνό - τὸ χωριὸ ἀσπρίζει. Κάτι ἀσπρίζει εἰς τὸ βάθος κοιν.
Ἀπάνω ἔς ἓνα ψηλωματάκι ἀσπρίζει τὸ ρημοκκλήσι (Ἐλεύθε-
ρον Βῆμα 20 Ἰουνίου 1934) Ἄσπριζε ὅλο τὸ μέρος ἀπ' τὴ
στάχτη ΔΒουτυρ. Μὲς στοὺς ἀνθρωποφ. 131 || Ποίημ.

Φαίνεται τώρῃ καὶ ὁ γυαλός, φαίνονται τ' ἀκρωτήρια,
ἀσπρίζουν καὶ τοῦ χωριοῦ ἀπομακρὰ τὰ χιτήρια
ΑΒαλαωρ. Ἔργα 2, 166. Συνών. ἀσπροβόλω, ἀσπρο-
λογώ. 3) Ὁχρῶ σύννηθ.: Ἀσπρισε ἀπὸ τὸ φόβο του σύννηθ.
Ἡ Γεωργία κοκκίνισε κ' ὕστερα ἄσπρισε ΓΞενοπ. Κατήφ. 71.
Συνών. ἀσπρογανιάζω 3, χλομιάζω. 4) Κατὰ γ'
πρόσωπ., ὑποφώσκει, χαράζει Πελοπν. (Κόκκιν.): Ἀρχί-
νισε καὶ ἀσπρίζει. Συνών. ἀποδιαφωτίζω, χαράζω.

ἀσπρίλα ἢ, κοιν.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἄσπρος καὶ τῆς καταλ. - ἰλα.

1) Λευκότης κοιν.: Ἡ ἀσπρίλα τοῦ τοίχου - τοῦ χιοιοῦ κττ.
Ἐχει ἀσπρίλα ἔς τὴ γλῶσσα. Ἐχει τὸ δέρμα τῆς μὲ ἀσπρίλα
ποὺ κάμμι ἀλλή δὲν τὴν ἔχει. Τὰ σπύτα ἔχουν μὲ ἀσπρίλα
ποὺ θαρεῖς ὅτι εἶναι σὰν χιόνι. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀσπράδα 1.

β) Ἡ ἐξ ἀλλοιώσεως χρωματισμοῦ λευκότης Λεξ. Δη-
μητρ.: Τὸ ροῦχο πῆρε ἀσπρίλα. γ) Ὁχρότης Λεξ. Δημητρ.:
Ἡ ἀσπρίλα του δὲν εἶναι καλὸ σημάδι. Ἡ ἀσπρίλα τοῦ νεκροῦ.

2) Περιληπτικῶς τὸ γάλα καὶ τὰ ἐξ αὐτοῦ παραγόμενα
οἶον τὸ ὀξύγαλα, ἢ μυζήθρα, ὁ τυρὸς Ἰων. (Ἀλάτσατ.)

3) Τὸ νεφέλιον τοῦ κερατοειδοῦς χιτωνος τοῦ ὀφθαλμοῦ
Σέριφ.: Νὰ τὰ δρόπος νὰ φεῦγε ἡ ἀσπρίλα ἀπὸ τὸ μάτι μου!
Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀσπράδα 1 γ. 4) Νόσημα τῶν φυτῶν
καθ' ὃ παράγεται ἐπὶ τῶν φύλλων λευκὴ γλοιώδης κόνις,
ἢ ἐρυσίβη. Συνών. σταχτή.

ἀσπριλάδι τό, Θήρ. Κρήτ. Κύθηρ. Νάξ. (Κορων.)

Ἐκ τοῦ οὖσ. ἄσπριλα καὶ τῆς καταλ. - ἀδι.

1) Λευκὸν σημεῖον, λευκὸν στίγμα ἐνθ' ἄν.: Ἡ ὄρθα
μὲ τ' ἀσπριλάδια (ὄρθα = ὄρνιθα) Κρήτ. Κάθε ἀσπριλάδι τ' ἀ-
νυχοῦ εἶναι καὶ μὲ εὐκὴ τοῦ γονεοῦ αὐτόθ. Ὅσα ἀσπριλάδια
ἔχει ἔς τὰ νύχια, τόσες ἀγάτες ἔχει Κορων. Συνών. ἰδ. ἐν
λ. ἀσπράδι 1. 2) Τὸ λεύκωμα τοῦ ποῦ Θήρ. Συνών.
ἰδ. ἐν λ. ἀσπράδι 2. 3) Ὁδὸν Κρήτ.

*ἀσπρινιάζω, ἀσπρινιάττω Καλαβρ. (Μπόβ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἄσπρος κατὰ τὸ κιτρινιάζω.

Λευκαίνω. Συνών. ἀσπρένω, ἀσπρίζω Α1.

*ἀσπρινιάτος ἐπίθ. ἀσπρινιάτο Καλαβρ. (Μπόβ.)

Ἐκ τοῦ ρ. *ἀσπρινιάζω.

Ὑπόλευκος. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀσπρειδερός 1.

ἀσπρίς ἐπίθ. Κύπρ. Οὐδ. ἀσπρίν Κύπρ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἄσπρος κατὰ τὰ εἰς - ἰς λήγοντα χρω-
μάτων δηλωτικὰ ἐπίθ. οἶον: θαλασσίς, οὐρανίς, στα-
χτίς κττ.

Ὁ ἔχων λευκὸν χρῶμα, ἐπὶ ζώων: Ἐδ-δεφτήκασιν τὸ ἐ-
σφάξασιν δκνὸ γασούρα, ἕναν ἀσπρίν τὸ ἕναν μαυρίν (ἐκ
παραμυθ.) || Παροιμ. Ὁ πελ-λὸς τδαὶ τὸ γασούριν τ' ἀσπρίν
ἔπουνμακρὰ χωρίζουν (ὁ μωρὸς καὶ ὁ λευκὸς ὄνος μακρόθεν
διακρίνονται). Συνών. ἄσπρος.

ἀσπρισιά ἢ, Λεξ. Δημητρ.

Ἐκ τοῦ ἄσπρισα ἀορ. τοῦ ρ. ἀσπρίζω.

Ἀσπρισμα 2, ὁ ἰδ.: Θέλει ἀκόμα μὲ ἀσπρισιὰ τὸ
ταβάνι γὰ νὰ σκεπαστοῦν τὰ μερεμέτια.

ἄσπρισμα τό, κοιν. ἄσπρισμα Μακεδ. (Χαλκιδ.) κ.ά.
ἄσπριμα Πόντ. (Κοτύωρ.) ἄσπρισμα Λυκ. (Λιβύσσ.) Πόντ.
(Κερασ. Σάντ. Τραπ.) ἄσπριγμαν Πόντ. (Κερασ. Σάντ.
Τραπ.)

Ἐκ τοῦ ρ. ἀσπρίζω. Ἡ λ. καὶ παρὰ Γερμ. Διὰ τὸν
τύπ. ἄσπριμα παρὰ τὸ ἄσπρισμα πβ. ΣΚαψωμένον ἐν
Byzant. - Neugr. Jahrb. 16 (1939/40) 22.

1) Τὸ νὰ κάμνῃ κάνεις κάτι λευκόν, ἢ λεύκανσις διὰ
πλύσεως ἢ καθάρσεως ἐνθ' ἄν.: Τὸ ἄσπρισμα τοῦ παννιοῦ
(ἢ διὰ τῆς ἐμβαπτίσεως τοῦ παννιοῦ ἐν τῷ ὕδατι λεύκαν-
σις αὐτοῦ) κοιν. 2) Ἡ ἐπάλειψις δι' ἀσβέστου διατελυ-
μένης ἐν τῷ ὕδατι, κονιάσις, ἀσβεστόχρισις ἐνθ' ἄν.: Ἀσπρι-
σμα τοῦ τοίχου - τοῦ οπιμοῦ κττ. Σήμερα ἔχουμε ἄσπρισμα
κοιν. Συνών. ἀσβεστοχύλισμα, ἀσβέστωμα 1, ἀ-
σβέστωσι, ἀσπρισιά, ἀσπρόγειασμα, γαλάχτι-
σμα, μπαντάνισμα. 3) Ἡ διὰ ψιμυθίου λεύκανσις
τοῦ προσώπου πολλαχ.: Μωρέ, τί ἄσπρισμα ποῦ τό'χει αὐτὸ
τὸ κορίτσι!

ἀσπριστής ὁ, πολλαχ.

Ἐκ τοῦ ρ. ἀσπρίζω. Ἡ λ. καὶ παρὰ Σομ.

Ὁ δι' ἀσβέστου ἐπιχρίων τοὺς τοίχους, κονιατής.
Συνών. ἀσβεστᾶς 3, ἀσβεστωτής, ἀσπριτζής, σου-
βατζής.

ἄσπριστος ἐπίθ. πολλαχ. καὶ Πόντ. (Τραπ.)

Ἐκ τοῦ ἀμαρτ. ἐπιθ. ἀσπριστός τοῦ ἀρκτικοῦ ἀ-
λαβόντος σημ. στερήσεως διὰ τοῦ ἀναβιβασμοῦ τοῦ τόνου.
Ἰδ. ἀ - στερητ. 2 α.

Ὁ μὴ ἐπιχρισθεὶς δι' ἀσβέστου ἐνθ' ἄν.: Τοῖχος ἄσπρι-
στος. Δωμάτιο ἄσπριστο πολλαχ. Ἀσπριστον ὁσπίτ' Τραπ.
Συνών. ἀνασβέστωτος.

ἀσπριτζής ὁ, πολλαχ.

Ἐκ τοῦ ρ. ἀσπρίζω.

Ἀσπριστής, ὁ ἰδ.

ἀσπρίτσα ἢ, Θεσσ. (Καρδίτσα. Λάρις.) Μακεδ. Στερ-
ελλ. (Δομοκ.) - ΓΣακελλοπ. Ἀνοιξιάτ. γεννήμ. 5.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἄσπρος καὶ τῆς καταλ. - ἰτσα.

1) Ἀσπραραπόσιτο, ὁ ἰδ., ἐνθ' ἄν. 2) Ὑπὸ τὸν
τύπ. ἀσπρίτσα τῆς Κούρλας, ὁ ἰχθύς λευκίσκος ὁ ὑπέρυθρος
(leuciscus rutilus) τοῦ γένους τῶν κυπρίνων (cyprinidae)
τῆς τάξεως τῶν φυσσοστόμων (physostomi) Μακεδ. [**]

άσπρο -

Θέμα τοῦ ἐπιθ. ἄσπρος.

Συντίθεται ὡς α' συνθετικὸν 1) Μετ' οὐσιαστικῶν
πρὸς δήλωσιν ὅτι τὸ ὑπὸ τοῦ β' συνθετικοῦ σημαίνοντον
εἶναι χρώματος λευκοῦ ἢ ἀποκλίνοντος πρὸς τὸ λευκόν,
οἶον: ἀσπράγγουρο, ἀσπράγκαθο, ἀσπράπιδο, ἀσπρόβλιτο,
ἀσπρόβρονβα, ἀσπρόγατιος, ἀσπρόγούνα, ἀσπρόγωπα, ἀσπροε-
λαιά, ἀσπροθύμαρο, ἀσπροκαλάμποκο, ἀσπροκρέμυδο, ἀσπρό-
λαδο, ἀσπρολούλουδο, ἀσπρόμελον, ἀσπροπούλλι, ἀσπρόρρουχο
κττ. 2) Μετ' οὐσιαστικῶν πρὸς σχηματισμὸν ἐπιθέτων
δηλούντων τὸν ἔχοντα τὸ ὑπὸ τοῦ β' συνθετικοῦ σημαίνον-
τον λευκὸν ἢ ὑπόλευκον, οἶον: ἀσπράφτης, ἀσπρόγλωσ-
σος, ἀσπροδόντης, ἀσπρόθωρος, ἀσπροκάννης, ἀσπροκαύκαλος,
ἀσπροκέφαλος, ἀσπρόκολος, ἀσπροκούκκουτσος, ἀσπροκούτελος,
ἀσπρολαίμης, ἀσπρομάγουλος, ἀσπρομάτης, ἀσπροούρης κττ.

3) Μετ' ἐπιθέτων χρώματος ἢ ἄλλης τινὸς ιδιότητος
δηλωτικῶν πρὸς σχηματισμὸν ἐπιθέτων δηλούντων τὸν
ἔχοντα πλὴν τῆς ὑπὸ τοῦ β' συνθετικοῦ σημαίνοντος ιδιό-
τητος ἢ χρώματος καὶ λευκὸν ἢ ἀποκλίνον πρὸς τὸ λευκὸν
χρῶμα, οἶον: ἀσπροβορβόρα, ἀσπρογαλάζιος, ἀσπρογέρανος,
ἀσπροδίχρωτος, ἀσπρόθολος, ἀσπροκαλόγυρος, ἀσπροκάνουτος,

